

Pelastustoimen uudistus

Aika Perjantai 26.1.2018, klo 10.00, kokous 17

Paikka Sisäministeriö, Ritari

Puheenjohtaja Janne Koivukoski, sisäministeriö

Jäsenet

Paikalla

Mika Kättö, sisäministeriö
Jaakko Pukkinen, pelastusjohtajat, pj.
Simo Weckstén, Helsingin pelastuslaitos, pelastusjohtajat vpj.
Vesa-Pekka Tervo, Suomen Kuntaliitto
Petteri Helisten, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos
Olli-Pekka Ojanen, Pirkanmaan pelastuslaitos
Jari Sainio, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Jussi Rahikainen, sisäministeriö
Jussi Korhonen, sisäministeriö
Taito Vainio, sisäministeriö

Poissa

Esko Koskinen, sisäministeriö
Jukka Koponen, Pohjois-Savon pelastuslaitos

ASIAT

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Janne Koivukoski avasi kokouksen klo 10.05.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

3 Pelastustoiminnan johtamistyöryhmän raporttiluonnoksen käsittely

Jussi Rahikainen esitteli pelastustoiminnan johtamistyöryhmän raporttiluonnosta. Keskustelua herättivät mm. johtamistasot eli millaista johtamista ovat normatiivinen, strateginen, taktinen ja tekninen johtaminen. Tämän lisäksi keskustelua herätti se, että ohjausryhmässä jo valmistelun pohjaksi hyväksytty viiden tilannekeskuksen mallia tulisi tarkentaa siten, että nimetään ne maakunnat, joihin tilanne-

keskusten toimintaa on aiottu koota. Keskustelua herätti myös se, että pitäisikö raporttiluonnoksesta pyytää pelastuslaitoksilta lausunnot ennen kuin ohjausryhmässä lopullisesti käsitellään johtamistyöryhmän raportti.

Esitys

Raporttiin kirjataan ne maakunnat, joihin tilannekeskusten toimintoja olisi tarkoitus koota. Johtamistasojen osalta esitettiin, että ne pidetään tässä vaiheessa raporttiluonnoksessa ennallaan mutta erityisesti valtakunnallisesti tilannekuvaa keräävän tilannekeskuksen toimintojen kuvausta tarkennetaan.

Työryhmä lähettää raporttiluonnoksen pelastuslaitoksille lausuttavaksi ja lausuntojen perusteella tehdään tarvittavat muokkaukset ja käsitellään raportti ohjausryhmässä.

Päätös

Päätettiin edetä esityksen mukaisesti.

4 Varautumiskokonaisuuden valmistelutilanne

Jussi Korhonen esitteli varautumiseen liittyen valmistelutilannetta seuraavista näkökulmista.

1. Alueellinen yhteistoiminta pelastustoiminnassa ja poikkeusoloissa -työryhmä
2. Poikkeusolojen riskianalyysi -alatyöryhmä

Pelastuslaitosten suunnittelu- ja suunnitelmakokonaisuuden tilanne

- Nykytila on hajanainen (koottiin laitoksilta kuvaukset)
- Yhtenäinen pelastustoiminnan ja väestönsuojelun suunnitteluja suunnitelma-/toimintaohjekokonaisuus mahdollisuus yhtenäistää ja tehostaa toimintaa
- Selkeyttäisi ja yhtenäistäisi pelastuslaitoksen ja yhteistoimintatahojen keskinäistä vuorovaikutusta
- Pyörää ei tarvitse keksiä uudelleen kaikissa laitoksissa
- Toiminnan kehittämisen, ohjaamisen ja tietojärjestelmienkin vuoksi tarvitaan selkeä "arkkitehtuuri"
 - hyödynnettävissä kokonaisarkkitehtuurityössä

Alueellinen yhteistoiminta pelastustoiminnassa ja poikkeusoloissa -työryhmä on perustanut kaksi alatyöryhmää, joista toinen pohtii pelastustoiminnan ja varautumisen suunnittelu- ja suunnitelma-arkkitehtuuria käyttäen menetelmänä "concept mappingiä" ja toinen kartoittaa yhteistoimintatahoja ja niiden tehtäviä ja yhteistoimintatarpeita uudessa maakuntahallintomallissa.

Työryhmien tavoitteena on laatia kolme pääsuunnitelmaa:

1. Pelastustoiminta ja pelastustoiminnan johtaminen päivittäistoiminnassa (työnimi)
2. Suuronnettomuussuunnitelma
3. Valmiussuunnitelma

Tuotteina tulevat olemaan:

- **Pelastuslaitoksen suunnitelma-arkkitehtuuri, tuotteena:**

Yhtenäinen kuvaus pelastuslaitoksen pelastustoiminnan ja varautumisen suunnittelusta/suunnitelmista/toimintaohjeista, niiden keskeinen sisältö ja niiden keskinäiset yhteydet

- **Yhteistoimintatahot ja yhteistoiminta suunnittelussa tuotteena:**

Kuvaukset yhteistoimintatahoista ja näiden tehtävistä sekä yhdessä suunniteltavista asioista

- **Pienryhmien työn tulokset yhdistetään niiden valmistuttua tuotteena:**

Esitykset prosessikuvauksista pelastuslaitoksen johdolla tehtävään yhteiseen pelastustoiminnan ja väestönsuojelun suunnitteluun eri yhteistoimintatahojen kanssa sekä esitys pelastuslaitoksen pelastustoimintaa koskevaksi suunnitelma- ja/tai toimintaohjekokonaisuudeksi.

Poikkeusolojen riskianalyysiryhmä ei ole kokoontunut lokakuun jälkeen. Ryhmässä on kuitenkin sovittu, että tehtävän raja- ja voimankäytön uhka-arvio. Riskianalyysin rakenneluonnos koostuu:

1. Prosessikuvauksesta (+ mahd. työnkulun kuvaus)
2. Sisältömallista
 - A. Kuvaileva osa: PV:n tuottamat skenaariot
 - Muu tekstimuotoinen
 - B. Kartta-aineisto: alueelliset riskit
 - "Riskiruutuaineisto" pelastuslaitoksen näkökulmasta

Kolmas osa eli laskennallinen täydentävä osa vahinkojen arviointi eli tuho vaikutukset taajamassa jätetään todennäköisesti pois, koska sen käyttöarvo tässä yhteydessä on melko rajallinen.

Keskustelussa nostettiin voimakkaasti esiin se, että varautumiskokonaisuudessa tulisi tuoda esiin pelastustoimen pelastuslain mukaisia toimivaltuuksia ja siihen liittyen pelastustoimintaan velvoitettujen viranomaisten rooleja. Korotettiin sitä, että pelastustoimintaan varautumista johtaa pelastustoimi valtakunnallisella ja alueellisella tasolla ja tämä tulisi näkyä myös kaikessa materiaalissa. Ajatuksena on se, että kun pelastustoimi johtaa pelastustoimintaan varautumista, se muodostaa jo suuren osan muusta varautumisesta. Tällöin harkittavaksi tulee se, kannattaako muuta varautumista varten rakentaa päällekkäistä organisaatiota.

5 Ensihoitovalmistelun tilannekatsaus maakunnissa

Olli-Pekka Ojanen oli tehnyt selvityksen ensihoidon valmistelutilanteesta maakunnissa. Kyselyn mukaan tilanne on seuraava:

- Pohjois-Savo; valmistelu käynnissä yhdessä ensihoidon kanssa, huom. suuntana maakunnan liikelaitos
- Päijät-Häme; valmistelu käynnissä yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa
- Varsinais-Suomi; valmistelu ei ole käynnissä muutosvalmistelun yhteydessä
- Keski-Suomi; valmistelu käynnissä yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa
- Pohjois-Karjala; valmistelu ei ole käynnissä

- Etelä-Savo; valmistelu käynnissä, ei vielä vauhdissa, huom. suuntana maakunnan yhteinen liikelaitos (sote, pela,ymp.terv.huolto)
- Pohjois-Pohjanmaa; valmistelu käynnissä
- Keski-Pohjanmaa; valmistelu ei ole käynnissä
- Lappi; valmistelu käynnissä, pelastuslaitos ei hoida ensihoitoa nyt
- Etelä-Karjala; valmistelua ei ole aloitettu
- Kanta-Häme; valmistelu käynnissä yhdessä ensihoidon kanssa
- Kymenlaakso; Huom. valmistelu käynnissä 2019 toiminnan aloitusta varten
- Etelä-Pohjanmaa; valmistelu käynnissä yhdessä ensihoidon kanssa
- Satakunta; valmistelu käynnissä yhdessä ensihoitokeskuksen kanssa
- Pohjanmaa; valmistelu käynnissä yhdessä ensihoidon kanssa.
- Kainuu; valmistelu ei ole käynnissä, pelastuslaitos ei hoida ensihoitoa
- Uusimaa; valmistelu ei ole käynnissä
- Pirkanmaa; valmistelu käynnissä yhdessä ensihoidon kanssa

Kari Porthan oli esittelemässä ensihoitotyöryhmän tekemää selvitystä pelastustoimen ja ensihoidon synergiasta. Ensihoitokysely kuvaa siis pelastustoimen käsitteitä ensihoidon synergioista. Keskeisimmät johtopäätökset olivat:

Pelastuslaitoksen tuomat hyödyt:

- Kattava paloasemaverkosto
- Ajantasainen hoitovälineistö
- Laadukas ajoneuvokalusto
- Yhteiset tukipalvelut
- Varavalmius

Yhteisen työyhteisön hyödyt:

- Yhteiset koulutukset ja tiedon laventaminen
- Ihminen tuntee ihmisen
- Yhteisen organisaation yhteinen tavoite
- Yhtenäinen johtamiskulttuuri
- Turvallisuusorganisaation kurinalaisuus

Pelastustoimen hyödyt:

- Pelastushenkilöstön ensihoito-osaaminen
- Onnettomuustilanteissa potilaslähtöinen ajattelu
- Ensihoitajien hyödyntäminen pelastustoimen tehtävissä
- Pelastusjohtoisten yhteistehtävien johtaminen
- Koulutus ja tehtävien jälkipuinti

Ensihoidon hyödyt:

- Pelastustoimen tarjoama virka-apu
- Laadukas ensivastetoiminta
- Dokumentoitu osaamisen varmistaminen
- Työturvallisuus
- Ensihoitaja – Pelastaja –työparin hyödyt

Suuronnettomuudet ja monipotilastilanteet:

- Yhteiset harjoitukset
- Pelastajien monipuolinen käyttö

- Yhden organisaation johtaminen
- Yhteinen välineistö
- Henkilöstön keskinäinen luottamus

Ensihoitospelvitystä oli käsitelty aikaisemmin pelastusjohtajien kokouksessa.

Esitys

Merkitään asiat tiedoksi.

Todetaan ensihoitospelvityksen osalta, että aineistoa on perusteltua hyödyntää maakunnallisessa valmistelussa, mutta aineiston käytössä on huomioitava hyödyntämisen rajoitteet johtuen kapeasta vastaajaprofiilista sekä siitä, että palvelun tilaajia ei ole edustettuna kyselyyn vastanneissa.

Päätettiin lisäksi, että toimihenkilöt kokoavat pelastuslaitosten ensihoitopalvelujen kokonaiskuvan meneillään olevaan tiedonkeruuseen tukeutuen.

Päätös

Päätettiin toimia esityksen mukaisesti.

6 Pelastustoimen asemoituminen maakunnissa

Olli-Pekka Ojanen oli kerännyt kaikilta pelastusjohtajilta tiedot pelastustoimen asemoitumisesta maakuntahallinnossa. Kyselyn mukaan tilanne oli seuraava:

1. Pohjois-Savo	Maakuntaan vain yksi liikelaitos
2. Pohjois-Pohjanmaa	1, 2 tai 3 liikelaitosta. Pelastustoimen oma vahvoilla
3. Etelä-Savo	Yksi liikelaitos maakuntaan
4. Keski-Pohjanmaa	Yksi liikelaitos maakuntaan
5. Lappi	1. oma liikelaitos, 2. oma taseyhtymä, 3. osa suurempaa
6. Pohjois-Karjala	Ei päätöstä, tällä hetkellä osa Siun sotea
7. Kymenlaakso	Pelastustoimen oma liikelaitos, valmistelussa epävarmuutta
8. Kainuu	Ei päätöstä, valmistelu alkaa alkukevästä
9. Keski-Suomi	Pelastustoimen oma liikelaitos tavoitteena
10. Päijät-Häme	Pelastustoimen oma liikelaitos vahvoilla
11. Uusimaa	Pelastustoimen oma liikelaitos
12. Pirkanmaa	Pelastustoimen oma liikelaitos
13. Varsinais-Suomi	Pelastustoimen oma liikelaitos
14. Pohjanmaa	Pelastustoimen oma liikelaitos
15. Satakunta	Pelastustoimen oma liikelaitos
16. Etelä-Karjala	Pelastustoimen oma liikelaitos
17. Etelä-Pohjanmaa	Pelastustoimen oma liikelaitos
18. Kanta-Häme	Pelastustoimen oma liikelaitos

Todettiin, että Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Keski-Pohjanmaa ovat tällä hetkellä suunnittelemassa maakuntaan yhden liikelaitoksen mallia, jonka osana on pelastuslaitos. Myös Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa, Pohjois-Karjalassa ja Lapissa tilanne on vielä auki.

Nämä maakunnat on tuotu tietoon ministerille otettavaksi huomioon maakuntien vierailukierroksen suunnittelussa.

7 Muut asiat

Sovittiin, että seuraavassa kokouksessa käsitellään hankkeessa valmisteltavien asioiden jatkosuunnitelmaa vuonna 2019.

Sovittiin myös, että Taito Vainio lähettää doodle-kyselyn maalis- ja huhtikuun ohjausryhmän kokousaikojen sovittamiseksi.

Puheenjohtaja

Janne Koivukoski
Pelastusylijohtajan sijainen
Valmiusjohtaja

Esittelijä

Taito Vainio
Ohjaus- ja kehittämisjohtaja

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet
Hankeryhmä jäsenet